

HABO KOMMUN

Allmän information om sotning

Innehåll

Sotning och brandskyddskontroll

sidan 3-5

- Vem bestämmer om sotningen?
- Sotnings och brandskyddskontroll
- Sotning
- Imkanaler
- Brandskyddskontroll
- Brandvarnare och släckutrustning
- Sotningstaxa

Sotningsfrister

sidan 6-7

- Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna
- Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar
- Lokaleldstäder
- Imkanaler i restauranger eller andra större kök
- Undantag och övergångsbestämmelser

Brandskyddskontrollfrister

sidan 8-9

- Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna
- Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar
- Lokaleldstäder
- Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frågor och svar

sidan 10-11

Lagstiftning

sidan 11

Kontakt

sidan 12

Sotning och brandskyddskontroll

Sotning har förekommit i Sverige lika länge som vi värmt upp våra bostäder och arbetsplatser med eldstäder. Den huvudsakliga anledningen till att sota är att förhindra brand. När man sotar tar man bort brandfarlig beläggning för att minska risken för sotbrand. En stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder och skorstenar.

Vem bestämmer om sotningen?

I *lagen om skydd mot olyckor* och därtill hörande förordning regleras vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll. Intervall för hur ofta kontroll skall ske har Statens räddningsverk (SRV) fastställt i en föreskrift.

Kommunen beslutar om vilka sotningsintervaller och avgifter som gäller. Lagen ger kommunen rätt att efter ansökan medge att en fastighetsägare utför eller låter någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Sotning och brandskyddskontroll

Tidigare innebar begreppet *sotning* att både rengöring och enklare brandskyddskontroll gjordes. Sotningen har nu delats upp i två separata uppdrag;

- sotning, i bemärkelse rengöring, samt
- brandskyddskontroll.

Sotningsfristerna varierar beroende på objektet och fristen för brandskyddskontroll är satt till två, fyra respektive åtta år, beroende på anläggningens karaktär och nyttjande.

Möjlighet för den enskilde att sota sin egen eldningsanordning omfattar endast sotningsmomentet, dvs. rengöringen, medan brandskyddskontrollen ska genomföras av kommunens sotare. Ansökan om att själv sota skall göras hos räddningstjänsten, Habo kommun.

Sotning

Sotning utföres primärt av kommunen med den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta rengöring.

Enskild fastighetsägare har möjlighet att själv få ansvara för att utföra sotningen i egen fastighet. Dessutom kan fastighetsägaren ge annan behörig person/företag i uppdrag att utföra sotningen. Denna person måste ha lägst skorstensfejarutbildning. För att få sota själv eller nyttja annan än kommunens utsedda sotare ska dispens sökas hos kommunen.

Sotningen omfattar rensning, dvs att brandfarliga beläggningar rensas bort. Rengöring av eldstäder och rökkanaler innebär att alla ytor som bestrukits med rökgas, dvs förbränningsrum, konvektionsdelar, kanaler och spjäll, rengörs mekaniskt från lösa brännbara beläggningar.

Rengöringen görs vanligen med en viska, av stål eller liknande material, som förs genom rökkanaler och övriga sotbelagda delar av förbränningsanläggningen och skrapar bort beläggningen.

Imkanaler

Sedan 2004 finns inte längre något krav på att imkanaler i bostadshus ska rengöras. Det finns dock fortfarande objekt vars imkanaler ska rengöras och besiktigas, t.ex. restauranger.

Däremot omfattas småhus, flerbostadshus, kontor, skolor, daghem, sjukvård, mfl av OVK-besiktning (obligatorisk ventilationskontroll). I småhus sker besiktning endast vid nybyggnation. Övriga objekt besiktigas enligt frist.

Stadsbyggnadskontoret är ansvarig för att ta emot kontrollintyg samt att föra register. De skickar också ut intyg efter genomförd OVK-besiktning.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontroll får endast utföras av den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen.

Brandskyddsontrollen syftar till att upptäcka eventuella fel och brister hos anläggningen så att skador på människor, egendom och miljö kan undvikas.

Om brister som innebär fara för annan olyckshändelse än brand upptäcks vid kontrollen ska den som gör kontrollen underrätta den ansvariga myndigheten om detta.

Anläggningen kontrolleras mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- Sotbildning och beläggningar
- Skador eller förändringar av det tekniska utförandet
- Temperatur
- Tryckförhållanden

Brandskyddskontrollen innefattar eldningsanläggning med rökgångar och angränsande byggnadsdetaljer samt skyddsanordningar på tak.

Brandvarnare och släckutrustning

Eftersom en stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder så ska man se till att man har lämplig släckutrustning, t ex en sexkilos pulversläckare, tillgänglig i närheten av pannrummet. Dessutom ska man alltid se till att man har en fungerande brandvarnare i taket, helst utanför sovrummen, på varje våningsplan.

Taxor

Taxor för sotning och brandskyddskontroll fastställs av kommunen. Gällande taxor finns på www.habokommun.se. De kan också beställas på tfn: 036-483 00.

Sotningsfrister

A. Värme-, varmvatten-, varmlufts - och ångpanna.

Oavsett använt bränsleslag ska sotning utföras med fristen **fyra år** när pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av kvalificerad driftledare.

A.1. Om eldning sker med fasta bränslen ska sotning göras enligt följande:

- 3 ggr/år Konventionella pannor.
- 2 ggr/år Pannan har keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för, från brandskyddssynpunkt, effektiv förbränning av bränslet och är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
- 1 ggr/år Eldning sker med träpellets eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.

A.2. Om eldning sker med flytande bränslen ska sotning ske enligt följande:

- 3 ggr/år Avser pannor där eldning sker med **tung eldningsolja** eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.
- 1 ggr/år Avser pannor där eldning sker med **lätt eldningsolja** eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
- 2 år Avser pannor där eldning sker med **lätt eldningsolja** eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannan märkeffekt uppgår till **högst 60 kW**.

B. Kökspisar, ugnar, och andra jämförbara förbränningsanordningar.

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushållsbehov ska sotning göras enligt följande:

- 6 ggr/år Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.
- 1 ggr/år Eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för **enskilt hushålls behov** kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

C. Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande:

1 ggr/år	Avser eldstäder som utgör den primära källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd.
Vart 4:e år	Avser eldstäder som inte utgör den primära källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
Vart 4:e år	Eldstaden är belägen i ett fritidshus.

D. Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Sotning ska göras enligt följande:

3 ggr/år	Imkanalen betjänar ett kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov.
1 ggr/år	Imkanalen betjänar ett kök för endast uppvärmning av mat eller motsvarande verksamhet samt pizzaugnar och bakugnar.

Tiden mellan sotningarna ska fördelas jämt över året.

E. Undantag och övergångsbestämmelser

Undantag från sotning medges när eldning **inte** skett mellan två sotningstillfällen.

Dessutom kan undantag medges vid övergångsförfarandet i samband med införandet av nya sotningsfrister.

Brandskyddskontrollfrister

A. Värme-, varmvatten-, varmlufts - och ångpanna.

A.1. Om eldning sker med fasta bränslen ska brandskyddskontroll göras enligt följande:

2 år Konventionella pannor.

2 år Pannan har keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för, från brandskyddssynpunkt, effektiv förbränning av bränslet och är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.

2 år Eldning sker med träpellets eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.

A.2. Om eldning sker med flytande bränslen ska brandskyddskontroll göras enligt följande:

2 år Avser pannor där eldning sker med **tung eldningsolja** eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

4 år Avser pannor där eldning sker med **lätt eldningsolja** eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.

4 år Avser pannor där eldning sker med **lätt eldningsolja** eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannan märkeffekt uppgår till **högst 60 kW**.

A.3. Om eldning sker med gas ska brandskyddskontroll göras vart 4:e år.

B. Kökspisar, ugnar, och andra jämförbara förbränningsanordningar.

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushållsbehov ska brandskyddskontroll göras enligt följande:

2 år Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

4 år Eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för enskilt hushålls behov kan brandskyddsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

C. Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska brandskyddskontroll göras enligt följande:

2 år Avser eldstäder som utgör den primära källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd.

8 år Avser eldstäder som inte utgör den primära källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.

8 år Eldstaden är belägen i ett fritidshus.

Har man en eldstad som anmälts som oanvänd och inte sotats på tre år, så måste den brandskyddskontrolleras innan den får tas i bruk.

D. Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Brandskyddskontroll ska göras enligt följande:

2 år Imkanalen betjänar ett kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov.

2 år Imkanalen betjänar ett kök för endast uppvärmning av mat eller motsvarande verksamhet samt pizzaugnar och bakugnar.

Frågor och svar om sotning

Kan fastighetsägaren utföra egensotning?

Ja, men enligt lagen måste fastighetsägaren ansöka om tillstånd för att få sota själv. Stadsbyggnadsnämnden beslutar om en fastighetsägare får sota sin egen anläggning. För att få ett sådant medgivande krävs att fastighetsägaren kan utföra sotningen på ett betryggande, brandsäkert sätt.

Vad krävs för att fastighetsägaren ska få sota själv?

Stadsbyggnadsnämnden bedömer vilken kunskap som är godtagbar. Exempelvis kan en kurs eller studiecirkel i sotning vara tillräcklig. Brandskyddsföreningens utbildningspaket om "egensotning" är ett exempel på en sådan kurs.

Får man anlita en annan sotare än kommunens ordinarie sotare?

Ja, lagen säger att fastighetsägaren kan få tillåtelse att låta annat sotningsföretag utföra sotningen om stadsbyggnadsnämnden medger det.

Vem i kommunen fattar beslut om tillåtelse för fastighetsägare att sota själv?

Primärt är det stadsbyggnadsnämnden som skall fatta dessa beslut. Ärendet handläggs av räddningstjänsten.

Kan man överklaga kommunens beslut?

Ja, man kan överklaga till Länsstyrelsen senast tre veckor efter erhållet beslut.

Vad kostar det att ansöka om egensotning?

Det är kostnadsfritt.

Hur kontrollerar kommunen att en fastighetsägare som fått medgivande att sota själv verkligen gör det?

Fastighetsägaren skall dokumentera när sotning har skett. Denna dokumentation kan sedan kontrolleras i samband med brandskyddskontrollen eller vid annan tillsyn från kommunens sida.

Får fastighetsägare själva utföra brandskyddskontrollen?

Nej, brandskyddskontrollen skall alltid utföras genom kommunens försorg.

Lagstiftning

- Lagen om skydd mot olyckor, LSO 2003:778
- Förordningen om skydd mot olyckor, FSO 2003:789
- Räddningsverkets föreskrifter om sotning och brandskyddskontroll, SRVFS 2003:11
- Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer 2004:5, 2004:6
- Plan och bygglagen, PBL

Länkar till lagstiftningen finns på www.habokommun.se

Om det brinner i skorstenen

1. Stäng alla luckor på eldstaden.
2. Larma genom att ringa SOS Alarm 112.
3. Invänta räddningstjänsten och kontrollera under tiden skorstenen, speciellt vid bjälklag, vinden och taket.

Kontakter

Räddningstjänsten i Habo kommun

Besöksadress: Kärrsvägen 15

Postadress: 566 32 Habo

Tfn: 036-483 00

E-post: bengt.martinsson@habokommun.se

Hemsida: www.habokommun.se

Av kommunen utsedd sotare

Skorsten & Vent Claes Abrahamsson AB

Hallmansvägen 29 A

554 48 Jönköping

Tfn/Fax: 036-12 99 03

Mobil: 0706-12 99 03

E-post: claes@skorsten-vent.se

Hemsida: www.skorsten-vent.se

Ändringar av sotningsförutsättningar

Ändringar som påverkar sotningen, t.ex. byte av uppvärmningsanordning, anmäler du till den brandskyddskontrollant som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen, d.v.s. Skorsten & Vent Claes Abrahamsson AB.

